

C-765/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. december 16.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Juzgado de lo Mercantil de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i kereskedelmi bíróság, Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. november 24.

Fellebezők:

Luis Carlos

Severino

Isidora

Angélica

Paula

Luis Francisco

Delfina

Ellenérdekű fél:

Air Berlín PLC & CO Luftverkehrs KG, spanyolországi fióktelep

Bíróság: **Juzgado de lo Mercantil** (kereskedelmi bíróság)

Székhely: **Palma de Mallorca**

Csoport: **1**

Dátum: **2022/11/24**

[omissis]

A határozat típusa: **Végzés**

[omissis]

[a bíróság, az eljárás és a felek azonosítása]

VÉGZÉS

PALMA DE MALLORCA (Spanyolország), 2022. november 24.

[omissis] [eljárásjogi formulák]

A TÉNYÁLLÁS

ELŐSZÖR.- A felperesek a 2020. május 5-i Real Decreto Legislativo 1/2020, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény egységes szerkezetbe foglalásának elfogadásáról szóló 1/2020. sz. királyi törvényerejű rendelet, a továbbiakban: a spanyol fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény) 289. cikkének 2.° bekezdése alapján fizetésképtelenségi eljárás iránti kérelmet nyújtottak be, amelyben megtámadták a fizetésképtelenségi szakértő által készített leltárt és hitelezői követelések jegyzékét. A fizetésképtelenségi szakértő az előírt formában és határidőn belül ellenkérelmet nyújtott be.

A felek nem kérték tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartotta indokoltnak. A bíróságnak a spanyol fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 540. cikke 2.° bekezdésének rendelkezései szerint további eljárási intézkedés nélkül kell ítéletet hoznia.

MÁSODSZOR.- A Ley de Enjuiciamiento Civil (a spanyol polgári perrendtartásról szóló törvény) 39. cikkében és az 1985. július 1-jei Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (az igazságszolgáltatásról szóló 6/1985. sz. alkotmányos törvény) 4a. cikkében foglaltak szerint meghozott végzés alapján a felek és a Ministerio Fiscal (ügyészség) lehetőséget kaptak szóbeli meghallgatásra, hogy az uniós jog értelmezésével kapcsolatban előadott kételyekre vonatkozóan kifejthessék álláspontjukat az Európai Unió Bíróságához benyújtott, értelmezésre irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem relevanciájáról és adott esetben hatályáról.

JOGI HÁTTER

ELŐSZÖR.- *Az alapeljárás tárgya és a vonatkozó tényállás*

- 1 - Az eljárás tárgya a fizetésképtelenségi szakértő által benyújtott leltárnak és hitelezői követelések jegyzékének az AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG vállalat által a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban történő megtámadása.

- 2 - Az Amtsgericht Charlottenburg (charlottenburgi helyi bíróság, Berlin, Németország) 2017. november 1-jén kelt határozata [omissis] alapján fizetésképtelenségi főeljárás indult az AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG-vel szemben.
- 3 - A 2020. november 6-án kelt végzés alapján szükséges másodlagos fizetésképtelenségi eljárás indult az AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG-vel szemben, amely az AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG spanyolországi fióktelepe révén Spanyolországban kereskedelmi telephellyel rendelkezik.
- 4 - A felperes helyi hitelezők – akik a főeljárás németországi megindítását követően a tevékenységét megszüntető AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG spanyolországi fióktelepének munkavállalói – különböző kereseteket nyújtottak be a spanyol szociális és munkaügyi bíróságokhoz.

A Sala de lo Social de la Audiencia Nacional (a kiemelt ügyek országos bíróságának szociális és munkaügyi tanácsa, Spanyolország) [omissis] április 30-i ítélete [omissis] az elbocsátásokat 2017. november 24-i hatállyal semmisnek nyilvánította. Az ítélet az elbocsátásokat azon az alapon nyilvánította semmisnek, hogy nincs arra utaló jel, hogy a német bíróság által kijelölt fizetésképtelenségi felügyelő, [Lucas], területi fizetésképtelenségi eljárást indított volna Spanyolországban azzal a céllal, hogy megszerezze a fizetésképtelenségi ügyekben eljáró bíróság engedélyét, valamint hogy nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy az okiratokat a munkavállalók jogi képviselőinek rendelkezésére bocsássa.

A spanyol szociális és munkaügyi bíróságok megállapították a munkavállalók elbocsátásának semmisségét, valamint – mivel nem lehet munkaviszonyukat visszaállítani – meghatározott összegű kártérítés és a folyamatban lévő eljárás miatt kieső időre járó munkabér fizetésére kötelezték az AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG-t.

- 5 - A másodlagos és területi fizetésképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem benyújtását követően a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője az 1985. március 6-i Real Decreto 505/85 (505/85.sz. királyi rendelet) 25. cikkének 4.° bekezdésében előírt feltételek szerint kiadta a munkavállalói követeléseknek a hitelezői követelések jegyzékébe való felvételéről szóló, a Fondo de Garantía Salarialtól (bérgarancia alap, FOGASA) kért összeggel megegyező vagy annál nagyobb összegre vonatkozó tanúsítványokat. A munkavállalók pedig a törvényi korlátra tekintettel behajthatták a követeléseik egy részét.
- 6 - Ezt követően a spanyolországi másodlagos és területi fizetésképtelenségi eljárásban a spanyol fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 293. cikke 1. bekezdésének 2.° pontjával összefüggésben értelmezett 290. cikkének rendelkezései szerint kijelölt fizetésképtelenségi szakértő benyújtotta a hitelezői

követelések jegyzékét tartalmazó ideiglenes jelentést. A hitelezői követelések jegyzéke az a dokumentum, amelyben a kérelmek benyújtását és vizsgálatát követően a fizetéseképtelenségi eljárás során elfogadásra kerülnek a követelések, és elvégzik azok besorolását.

A fizetéseképtelenségi szakértő a munkavállalók követeléseit az adós vagyonával szemben támasztott követeléseknek minősítette és elvégezte azok általános elsőbbségi vagy rendes követelésekként történő besorolását.

- 7 - A munkavállalók a spanyol fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény 297. cikke 1.º bekezdésének rendelkezései alapján támadják a hitelezői követelések jegyzékét követeléseik elfogadása és besorolása tekintetében. Úgy vélik, hogy követeléseik a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után felmerülő követeléseknek minősülnek. Ennek következtében pedig a spanyol fizetéseképtelenségi jog szerint a kifizetés szempontjából elsőbbségi követeléseknek minősülnek.

MÁSODSZOR.- *A vonatkozó jogi rendelkezések*

A munkavállalók szerint azonban a munkavállalói követelésekre – beleértve a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követő elbocsátás vagy a munkaszerződés megszűnése miatti végkielégítést – a spanyol fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének 8.º bekezdésében történő hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az a fizetéseképtelenségi főeljárás és nem a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontjára vonatkozik.

Az (EU) 2015/848 rendelet – a (22) preambulumbekkezdésében foglaltaknak megfelelően – elismeri azt a tényt, hogy a tagállamok jelentősen eltérő anyagi jogszabályai következtében nem valósítható meg egységes, az Unióra kiterjedő, egyetemes hatályú, nemzetközi fizetéseképtelenségi eljárások kialakítása. A dologi biztosítékok mellett éppen a munkavállalói követelések besorolásának európai szintű szabályozásában mutatkozó eltérések indokolják egy olyan mérsékelt, egyetemes hatályú eljárás bevezetését, amely lehetővé teszi olyan területi eljárások megindítását, amelyek hatálya csak az eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyona terjed ki. A fent említett preambulumbekkezdés még arra is utal, hogy „[e] rendelet következő felülvizsgálatakor további intézkedéseket kell meghatározni a munkavállalók elsőbbségi jogainak európai szinten történő megerősítése érdekében”.

Ennek megfelelően az (EU) 2015/848 rendelet olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek egyértelmű célja a munkavállalóknak a munkaszerződésre irányadó fizetéseképtelenségi szabályoktól eltérő külföldi szabályok alkalmazásával szembeni védelme.

A 13. cikk a *lex fori concursus* alóli kivételként előírja, hogy a munkaszerződésekre gyakorolt hatásokat kizárólag a tagállam munkaszerződésekre alkalmazandó joga szabályozza, továbbá, hogy az eljárás megindításának helye szerinti államtól eltérő állam bírósága még abban az esetben

is megtartja a szerződések felmondásának vagy módosításának jóváhagyására vonatkozó joghatóságát, ha nem indult területi eljárás.

A (72) preambulumbekzdés azonban árnyalja ezt:

„[a] fizetésektelenségi joggal kapcsolatos minden egyéb kérdést, mint például azt, hogy védik-e elsőbbségi jogok a munkavállalók követeléseit, és ezeknek az elsőbbségi jogoknak mi lehet a státusa, annak a tagállamnak a jogszabályaiban kell meghatározni, amelyben a (fő-, illetve a másodlagos) fizetésektelenségi eljárást megindították [...].”

Az érintett munkavállalói követelések az (EU) 2015/848 rendelet 45. cikkében foglalt lehetőséggel összhangban – a fizetésektelenségi főeljárás fizetésektelenségi szakértőjének állítása szerint – a fizetésektelenségi főeljárásban elsőbbséggel kerülnek elfogadásra, mivel azokat a fizetésektelenségi eljárás megindítása után felmerülő követeléseknek tekintették a német jog szerint, amely az alkalmazandó jog, mivel Németország a fizetésektelenségi főeljárás megindításának helye szerinti állam.

A másodlagos fizetésektelenségi eljárás során megtámadták a fizetésektelenségi szakértőnek a hitelezői követelések jegyzékéről szóló jelentésében hozott, a munkavállalói követeléseket az adós vagyonaival szemben támasztott, és ezért elsőbbséget nem élvező követeléseknek minősítő határozatát. A határozat meghozatalára azzal az indokkal került sor, hogy a spanyol fizetésektelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének 8.° bekezdésében a fizetésektelenségi eljárás megindítását követően keletkezett vagy bírósági határozattal megállapított munkavállalói követelésekre tett utalás a másodlagos fizetésektelenségi eljárás – nem pedig a fizetésektelenségi főeljárás – megindítására vonatkozik.

A fizetésektelenségi szakértő által adott értelmezés összeegyeztethető a spanyol fizetésektelenségi eljárásról szóló törvény 24[2]. cikke 8.° bekezdésének szó szerinti értelmezésével, amely jogszabály az adósnak a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyonaival szemben előterjesztendő követelések és a fizetésektelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelésének meghatározása tekintetében végső soron – az (EU) 2015/848 rendelet 7. cikke (1) bekezdésével és (2) bekezdésének g) és h) pontjával összefüggésben értelmezett 35. cikke alapján – az alkalmazandó jog.

Ez az értelmezés azonban ellentétes lehet az (EU) 2015/848 rendelet (72) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett 35. cikke, a 7. cikk (1) bekezdése és a (2) bekezdése g) és h) pontjának a rendelet által tervezett mérsékelt, egyetemes hatályú eljárás keretében történő rendszertani értelmezésével. Különösen úgy, hogy a (23) preambulumbekzdéssel összefüggésben értelmezett (40) preambulumbekzdés szerint a másodlagos fizetésektelenségi eljárás megindításának lehetőségét igazoló egyik ok maga a helyi érdekek védelme. Nem tűnik továbbá túl következetesnek az, hogy a rendelet ezen érdekek védelme céljából előírja, hogy a követelések elsőbbségére

vagy a munkavállalói követelések rangsorolására az eljárás megindításának helye szerinti állam fizetéseképtelenségi eljárására vonatkozó jog az irányadó, annak az alkalmazása viszont a rendelet által védeni kívánt érdekeket sértő eredményre vezet.

Ezek azok az indokok, amelyek az alábbi előzetes döntéshozatal iránti kérelem Európai Unió Bírósága – mint az uniós jog egységes értelmezését és alkalmazását biztosító szervezet – elé terjesztését szükségessé teszik.

1. - A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: (EU) 2015/848 rendelet) 35. cikke meghatározza, hogy:

„[a]mennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárásra annak a tagállamnak a joga irányadó, amelynek területén a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárást megindítják”.

2. - Az (EU) 2015/848 rendelet 7. cikke előírja, hogy:

„(1) Amennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a fizetéseképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (az eljárás megindításának helye szerinti állam).

(2) Az eljárás megindításának helye szerinti állam joga határozza meg az ilyen eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének feltételeit. Különösen meghatározza a következőket:

[...]

g) az adósnak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben előterjesztendő követeléseket és a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelését;

h) a követelések előterjesztésének, igazolásának és elfogadásának szabályait.”

3. - A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény egységes szerkezetbe foglalásának elfogadásáról szóló, 2020. május 5-i 1/2020. sz. királyi törvényerejű rendelet az adósnak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben előterjesztendő követelésekről a következőképpen rendelkezik:

280. cikk 1.º bekezdése: *„Általános elsőbbségi követelésnek minősül:*

A különleges elsőbbségi követelésnek nem minősülő bérkövetelés, a szakmaközi minimálbér háromszorosának és a ki nem fizetett munkabérrel érintett napok számának szorzataként kapott összegben; a szerződések megszűnéséből fakadó kártérítés, a jogszabályban meghatározott minimumnak megfelelő, a szakmaközi minimálbér háromszorosát meg nem haladó összegben; a fizetéseképtelenségi

eljárás megindítását megelőzően bekövetkezett munkahelyi balesetből és foglalkozási megbetegedésből eredő kártérítés; azon társadalombiztosítási tőkeköltségek, amelyekért a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló személy jogilag felelős, valamint a foglalkozás-egészségügyi kötelezettségek elmulasztása miatt a fizetésképtelenségi eljárás megindítását megelőzően keletkezett ellátás díja.”

269. cikk 3.° bekezdése

„Rendes követelésnek minősül az e törvény értelmében elsőbbségi vagy alárendelt követelésnek nem minősülő követelés.”

4. - A fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény egységes szerkezetbe foglalásának elfogadásáról szóló, 2020. május 5-i 1/2020. sz. királyi törvényerejű rendelet a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelése tekintetében a következőket határozza meg:

242. cikk 8.° bekezdés

„A fizetésképtelenségi eljárás megindítása után felmerülő követelések:

[...]

A fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló személy szakmai vagy üzleti tevékenységének gyakorlásából fakadóan keletkezett követelések. Ez a szabály alkalmazandó az ezen időszakra vonatkozó munkavállalói követelésekre, beleértve a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követő elbocsátás vagy a munkaszerződés megszüntetése miatti végkielégítést[...]”

429. cikk: *„A fizetésképtelenségi eljárás megindítása után felmerülő követelések kifizetése érdekében történő levonás”*

„Az adós vagyonaival szemben támasztott követelések kifizetése előtt a fizetésképtelenségi szakértő a teljes vagyomból levonja az [ezzel] szembeni követelések kielégítéséhez szükséges vagyontárgyakat és jogokat.”

HARMADSZOR.- *A határozat indokolása*

A fent kifejtetteknek megfelelően a felek ellentétes álláspontjai és a nemzeti bíróság részéről felvetődő értelmezési kételyek a fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontját érintik, amelyet figyelembe kell venni ahhoz, hogy a munkavállalói követeléseket a fizetésképtelenségi eljárás megindítása után felmerülő követelésnek vagy az adós vagyonaival szemben támasztott követelésnek lehessen minősíteni. Konkrétan az a kérdés, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás vagy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontját kell-e figyelembe venni.

A fizetéseképtelenségi szakértő úgy véli, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindításáról szóló határozat időpontja az irányadó. Ennek következtében pedig – mivel a szociális és munkaügyi bíróságok ítéleteit a fizetéseképtelenségi főeljárás megindításának időpontja után, de a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt hozták – a követelések az adós vagyonával szemben támasztott követelésnek minősülnek.

RENDELKEZŐ RÉSZ

A kifejtettek értelmében e bíróság úgy határoz, hogy a következő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszti az Európai Unió Bírósága elé :

1) A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet által létrehozott, mérsékelt, egyetemes hatályú eljárás keretében – amely lehetővé teszi olyan másodlagos eljárások megindítását, amelyek hatálya csak az eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyona terjed ki –

a (72) preambulumbekzdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni annak 35. cikkét, a 7. cikke (1) bekezdését és a 7. cikke (2) bekezdése g) és h) pontját, hogy a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam jogának „*a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelésé[re]*” történő alkalmazása *nem a másodlagos eljárás, hanem a fizetéseképtelenségi főeljárás megindítását követően keletkező követelésekre vonatkozik?*

A bíróság az eljárást az Európai Unió Bíróságának az előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kapcsolatos döntéshozataláig felfüggeszti.

[omissis]

[záró eljárásjogi formulák és a bíró aláírása]